

Інноваційні процеси в розвитку дошкільної та початкової освіти : зб. наук. праць / за заг. ред. Н.А. Басюк. – Житомир: вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. – 346 с.

Бондаренко Христина,
студентка 11 групи

навчально-наукового інституту педагогіки

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук,
доцент **Н.А. Басюк**

ЕТИКО-ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У сучасному суспільстві проблема етико-правового виховання молодших школярів знаходиться в центрі уваги сучасних дослідників. Розглядаючи етико-правове виховання молодших школярів як окремий напрям виховного процесу, можна стверджувати, що ця виховна діяльність спрямована на формування етико-правової свідомості та навичок активної морально-правової поведінки.

Правове виховання школярів займає важливе місце у системі національного виховання. Ця проблема перебувала у полі зору багатьох науковців (М. Фіцули, І. Беха, І. Запорожця, Н. Кусайкіної, І. Іванюка, А. Токаревої, Л. Веремій, В. Загреви, Є. Певцової, О. Шешені, Л. Дацюка, С. Ратушняка та інших). Проблемам правового виховання присвячено чимало робіт. Це питання досліджували такі вчені-юристи, як В. Андрєцов, С. Демський, В. Колісник, Л. Марченко, С. Матвєєв, О. Орлова, Л. Павловська, О. Петришин.

Мета статті - розкрити зміст, завдання і шляхи здійснення етико-правового виховання у початковій.

Етико-правове виховання - виховна діяльність школи, сім'ї, правоохоронних органів, спрямована на формування правової свідомості та навичок і звичок правомірної поведінки школярів.

Етико-правове виховання дитини здійснюється в процесі життя, в умовах організованого виховання і навчання. Формування її моральних ідеалів спрямоване на засвоєння узагальненого людського досвіду, суспільних норм поведінки та вироблення моральних якостей, які є для суспільства ідеальними. Однак моральний розвиток не завжди збігається з тим, що проєктується. Це залежить від того, чи відповідають поставленій меті зміст, організація, форми та методи виховання дітей у сім'ї та школі.

Етико-правове виховання полягає не тільки у вихованні певних правових правил, законів, але й у вихованні моральних засад дитини. Змалечку батьки привчають дитину правильно поводити себе у певному місці, чітко та гарно розмовляти з дорослими людьми.

Завданнями правового виховання у сучасній школі є:

1) Озброєння учнів знаннями законів, підвищення їхньої юридичної обізнаності. Це допомагає учням співвідносити свої вчинки і поведінку з вимогами законів. Такі школярі не чинять крадіжок та інших правопорушень.

2) Формування правових ідей, почуттів, переконань у правосвідомості виховуваних, вироблення правової настанови на правомірну поведінку. У сім'ї та в школі дитина повинна не тільки навчитися відстоювати свої права, а й поважати чужі, толерантно ставитись до чужих поглядів.

3) Прищеплення учням поваги до держави і права. Такі якості виховують дитину розкривати роль держави та права.

4) Вироблення навичок і звичок законослухняності як продукту свідомого ставлення до громадянського обов'язку.

5) Формування в учнів нетерпимості до правопорушень, злочинності, намагання брати посильну участь у боротьбі з ними, здатності протистояти негативним впливам. Саме це завдання передбачає, щоб учні не лише сумлінно виконували свої обов'язки, а й вимагали цього від інших.

6) Подолання у правовій свідомості помилкових уявлень, що сформувалися під впливом негативних суспільних явищ. Більшість учнів упевнені, що за правопорушення можуть відповідати тільки дорослі люди, а вони від цього звільняються. Саме такий недолік і є причиною здійснення правопорушень неповнолітніми особами.

Реалізація цих завдань у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи має надзвичайно важливе теоретичне і практичне значення.

Широкі потенційні можливості для здійснення етико-правового виховання у початковій школі мають предмети: «Я у світі», «Читання», виховні години.

Важливу роль у формуванні етико-правового виховання молодших школярів відіграють уроки «Читання». Під час навчання відбувається розвиток якостей дитини-читача, здатної до самостійної читачкої, творчої діяльності; здійснюється її мовленнєвий, літературний розвиток; формуються морально-естетичні уявлення і поняття, виховується любов до мистецтва слова. У школах вивчають твори які передають дітям: ставлення до природи, людей; утверджують: працелюбність, людяність, честь; у яких звучать мотиви любові до землі. У 1-2 класах основна увага зосереджується на інтенсивному формуванні якостей читання вголос. Паралельно з цим у учнів формуються уміння слухати, сприймати й розуміти зв'язне й писемне мовлення.

Метою предмета «Я у світі» є формування здатності дитини на саморозвиток відповідно до своїх здібностей, інтересів. Саме цей предмет формує у дитини активні контакти з природним і соціальним оточенням. Пізнавальне призначення курсу «Я у світі» полягає у набутті учнями знань про людину, географічне середовище.

Діти мають бути чесними, сміливими, винахідливими, наполегливими в досягненні поставленої мети. Молодші школярі повинні знати основні правила культури поведінки вдома, на вулиці та в громадських місцях. Учні вчаться самостійно стежити за своїм зовнішнім виглядом. Вчаться вітатися з дорослими, поступатися місцем старшим. Саме ці навички діти навчаються багато з книжок. Книжки та спілкування з однолітками навчають молодших школярів правильно поводити себе у суспільстві.

Виховні години - це перш за все виховання дітей. Виховання - це творчість, найвища коштовність, про яку класний керівник повинен постійно дбати. Найбільш поширена форма проведення класних годин *бесіда*. За допомогою бесіди учні і вчитель можуть вести розмову по даній темі, можуть висловлювати свої думки, ділитися певними враженнями. За допомогою виховної години, вчитель може більше дізнатися про учня, або вирішити певні питання які хвилюють школярів.

На сьогоднішній день діти стали більш розвиненими, ніж раніше. Їхні погляди на сучасний світ інший. Також змінюються педагогі. Тож учитель працюючи з дітьми, не тільки озброює школярів знаннями, а й формує в цілому спрямованість особистості: свідомість, переконання, поведінку. Вчитель повинен бути зразком в усьому: його думки,

почуття, поведінка - це є все приклад для наслідування молодшим школярам, він має постійно контролювати себе в усіх випадках. Головною рисою для вчителя має бути самовдосконалення, тобто вчитель у своєму розвитку не повинен зупинятися на досягнутому і заціклюватися на одному. Він повинен розвиватися, щоб в подальшому навчити своїх учнів більшому.

Виховання молодших школярів, а саме правове, є необхідним компонентом ранньої, дитячої профілактики відхилень у їх поведінці. Оперативність є одним з важливих принципів правового виховання. Цей принцип вимагає, щоб педагог, одержавши нові відомості про конкретного учня, корегував виховну роботу з ним у залежності від змісту одержаної інформації. Вчитель повинен обов'язково дізнатися всю важливу інформацію про учня, щодо його здібностей, адже не кожній дитині під силу вивчати те, чого від неї вимагають.

Батьки повинні бути завжди і в усьому високоморальним прикладом думок, звичок, поведінки, дій для своїх дітей. Важливим із завдань вчителя полягає в тому, щоб навчити молодшого школяра бачити наслідки своїх вчинків. А для того щоб їх побачити, потрібно думати.

Правове виховання є одним із напрямків загального процесу виховання, що містить у собі правову освіту, виховання поваги до чинних законів і норм права, формування активної позиції щодо протиправних і антигромадських дій. Рівень правової вихованості – це не тільки знання права і розуміння необхідності виконувати правові розпорядження, він визначається ступенем сформованості ставлення до права і правового закону як до чогось важливого. У правовиховній роботі з молодшими школярами важливо дотримуватись загальнопедагогічних принципів виховання та специфічних принципів правового виховання. Ефективне здійснення правового виховання молодших школярів вимагає тісної взаємодії школи та сім'ї. Тобто така взаємодія сприяє подоланню стихійного виховного впливу в сім'ї.

Список використаної літератури

1. Білоусова В. О. Виховання культури поведінки учнів. – К.: Рад. школа, 1986. - 160с.
2. Критерії моральної вихованості молодших школярів/За ред. Беха І.Д., Максименка С.Д.. – К.: Рад. школа, 1989. - 96с.